

ИЛИНДЕНЪ

Органъ на бившиятъ македоно-одрински революционеръ

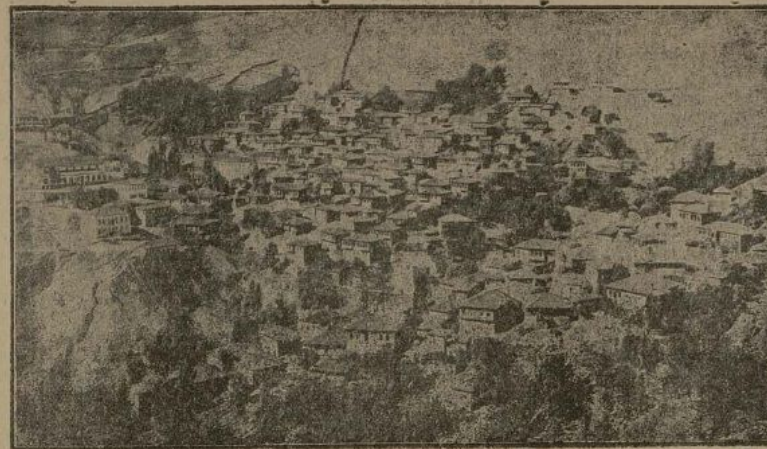
УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ
ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО

Редакция и администрация на ул. „Лавеле“ № 18.

Годишенъ абонаментъ	50 лева
За странство	100 лева
За Америка	150 доларъ

ОКРЖЖОТО ЗА ОБЯВЯВАНЕ ВЪЗТАНИЕТО.

ГЛАВЕНЪ ЩАБЪ
НА II МАКЕДОНО-
ОДРИНСКИ РЕВОЛЮЦ.
ОКРЖГЪ

Село Смилево, родно мѣсто на Даме Груевъ и столица на Илинденското въстание. Отъ тамъ (връхъ Побѣдонсецъ надъ селото) бѣ отправено окржжото за въстанието и тамъ квартируваще главния щабъ на въстаналия Битолски вилаетъ.

Илинденъ 1903 год.

(рѣчь отъ редактора на в-къ „Илин-
денъ“, обржана на панахидата на 2
Августъ т. год. въ катедралата
Св. Недѣля).

Прѣди около 35 години безумни
нѣколко мечтатели, който терминологията на патриархалнитѣ врѣмена кръ-
щаваше съ прозвището „нехранимай-
ковци“, дълго упоjavани въ красивитѣ
идеи на великата французка револю-
ция и въ общечовѣшкитѣ вѣяния на
Балканския социаленъ идеологъ Хр.
Ботевъ — тамъ нѣидѣ изъ тъмнитѣ
килики на македонскитѣ хижи бѣха се
заклѣли прѣдъ Бога и съвѣстѣта да
сложатъ плътъ и кръвъ за израждане
новата вѣра на Македония.

Прѣди 35 години въ завѣтната
земя на Крали Марко нѣколко гра-
нитни воли, въ който бѣ сѣкашъ впло-
тената македонска воля на тоя маке-
донски великанъ, почукаха подъ пеще-
ритѣ между Пелистеръ и Вардаръ, за
да пробудятъ спѣщия духъ на Крали
Марковската сила, която ето 5 вѣка бѣ
хвърлила подъ зжбцитѣ на ржждата,
копие, духъ и буздуганъ.

Невъзмутимъ спѣше въ пещеря си
Балканскиятъ юнакъ, неговото съзна-
ние бѣ молепсано отъ продължителенъ
сънь; Ала когато Вардара почна да
влачи кърви и трупове на новитѣ по-
томци, когато македонската земя про-
кѣнтѣ отъ писъка на вдовици а си-
раци, когато трауръ покри слънцето,

що огрѣваше тази земя — той шеметно отвори очи, той напусна своето легловище, той излѣзе на бѣлъ свѣтъ за да приобщи най-сетнѣ своя духъ къмъ духа на тия нѣколко безумци.

И плъзна изъ македонската земя нова една религия, която носѣше и новото кръщение и себеотрицанието на християнския мжченикъ, и идеогията на новъ единъ вѣкъ. Тамъ нѣкъждѣ отаждѣ тая граница македонскиятъ селенинъ и еснафлия трѣбваше да остави и домашно огнище, дѣто той другаруваше съ тихата народна пѣсенъ, да остави мжка и воля, съ които той сжщо живѣеше неотлъчно, да прѣзрѣ и суевѣренъ страхъ и собствено безвѣрие — за да поеме вече пжтя, които щѣше да го изведе къмъ други висини.

Двайсетъ години минаха въ тоя процесъ на прѣходъ между старото и новото. Защото въ сжщностъ революционния подемъ въ Македония бѣ прѣдѣлната граница между двѣ исторически епохи.

Въ тия 20 години, дѣлото на тия нѣколко смѣлци порасна до неожидани размѣри, то създаде една идеология, която, за да отстоява на всички атаки, които имаше да срѣща изъ търнеститѣ друми на своя походъ, трѣбваше да бжде колкото идеалистична, толкова и правдива, то навлѣзе въ социалнитѣ проблеми на македонскиятъ животъ, като рано измъкна македонския чифлигаръ отъ хомота на економическото робство изъ небройнитѣ тогава феодални владѣния на султанскитѣ васали, то забрани националнитѣ вражди, защото ги считаше опасни за цѣлостния идеалъ на политическата свобода, ония вражди, които дѣйствително по-късно подъ разслабената снага на организацията докараха балканскитѣ междусобици и дѣлежи и надъ които балканскитѣ държави изградиха пирамидата на безумието; то, създаде най-сетнѣ свѣтческия ореолъ на македонското мжченичество, що едва ли нѣкоя друга революция е записала нейдѣ изъ страницитѣ на лѣтописитѣ. Занданитѣ се обѣрнаха на светини, долините на смъртъта се обѣрнаха на Иерусалими, ноцитѣ ставаха на дни, сънътъ се обръщаше на безумна жажда за работа, чукари, гори и джбрави, изъ родни балкани се обѣрнаха на легловища, дѣто се твореше снагата на една просторна и тайна държава, дѣто се творѣха нови души, готови да прѣзиратъ собствената плътъ. Никой ураганъ изъ пустинята на самумитѣ не е билъ по силенъ отъ идейния вихъръ, който бушуваше изъ робска Македония. Въ негово име и въ името на примѣра, който остава за поколѣнията, стотици самоотвержени борци въ врѣме на напасть разбиха собственитѣ си чела, и тоя собственъ куршумъ вършеше подвигъ по-голѣмъ отъ оня, що върши военачалника, който разбива неприятелски полкове.

И ето, една паметна нощъ отъ върхъ Побѣдоносецъ надъ с. Смилево се разнесе страшенъ грѣмъ, отекна къмъ Галичица, мина на Бигла, проехте къмъ Вичъ, разтърси Стогово и албанскитѣ планини.

Какъвъ бѣ тоя грѣмъ? Святи Илия, ли, чийто день настѣпваше съ утренната зора, неговата колесница ли отпращаше мълнии къмъ грѣшната земя? Облачни хоризонти ли разкриваше той, или пъкъ това бѣ грѣмъ, който трѣбваше да проясни душитѣ?

Да, това бѣ духътъ на Крали-Марко, който възмогнатъ слѣдъ 500 годишенъ сънъ, припускаше наново своя развихренъ конъ надъ Пелистъръ и Бабуна, надъ Прѣспа и Охридъ, надъ Крушево и Невѣска и ломѣйки подъ себе канари, кули и чертози зовѣше своя народъ на новъ походъ противъ потисника на неговаия земя.

И македонскиятъ селенинъ, който вчера бѣ продалъ вола си, за да купи пушка, днесъ хвърли рало и мотика, за да поеме пжтя на свободата която трѣбваше да мине прѣзъ собствения му трупъ. Звѣроветѣ напуснаха легловищата си, за да сторятъ пжтъ на новитѣ обитатели, пламнаха кули, чифлици, мостове, участъци и казарми и надъ планинитѣ се развѣха кървавитѣ революционни знамена, двѣ отъ които скоро се забиха надъ гарнизоннитѣ центрове Крушево и Невѣска. Три седмици възтаналия робъ държеше друми и клисури, царуваше надъ планини и полета, а три мѣсеца сърцето на Македония тупкаше чрѣзъ ехтежа на кървавата борба за животъ и смъртъ, която се започна между неравни страни, и въ която македонскиятъ селенинъ видѣ и пламъцитѣ на собствения си домъ и кървитѣ на собствения си братъ.

И ако отпослѣ той се отново завърна, и ако неговото тѣй възделено възтание не успѣ, той все пакъ когато застана надъ лепелищата на жилището си, не заплака, защото подъ тѣхъ

виждаше заровени и собственото си старо малодушие и чифлигарското отнова робство, което организацията отпрати въ лоното на смъртъта.

Той не жалѣше за неуспѣха, защото бѣ придобилъ могществото на душата, което навѣки създаваше отъ него единъ неумолимъ борецъ и годенъ вече гражданинъ за свободна Македония, не жалѣше изгубения си братъ, защото грѣмливитѣ спомени на това възтание щѣха да подготвятъ ново борческо поколѣние, не жалѣше имотъ защото той бѣ спечелилъ гордото достойнство на бореца, което никое злато не можеше откупи.

Обаче надъ хилядитѣ безименни борци, които съгласно възтаническия дисциплинаренъ уставъ, отъ собственитѣ си тѣла направиха „сжжа постеля“ на революционното знаме, все пакъ бѣ поставенъ пиедестала на паметника на Македонската свобода.

И ако, ето, слѣдъ 19 години отново се връщаме къмъ лозунгитѣ на Илинденската революция, които бѣха тика сполучливо поставени и запечатани вече съ рѣки отъ крѣвъ, ако македонскиятъ въпросъ елегалъ въ възнитѣ на европейската дипломация, та и днесъ тежи той съ гранитна тяжесть, ако и днесъ се отпочва нова борба противъ новитѣ узурпатори на Македония, ако въ македонецъ е вече дълбоко заложено борческото самолюбие, ако най-сетнѣ ний дочакаме възделения денъ на македонското възкресение — то всичко това е станало и ще стане, защото Македония има въ своята история единъ кървавъ всенароденъ манифестъ — Илинденското възтание.

И въ тоя моментъ, когато ний себираме да чествуваме паметъта на македонското мжченичество, азъ извиквамъ: назадъ, по-назадъ — къмъ миналото! Нека обединимъ душитѣ си за да се издигнемъ на завѣщанитѣ отъ Илинденъ висоти. И нека издигнемъ глави, защото страна, която е създавала хероичнитѣ тия дѣла не може да живда унииние.

Илинденъ е прѣдъ насъ, духътъ на падналитѣ е надъ насъ. . .

Нека той прѣбжде и въ нашитѣ души и въ златнитѣ страници на македонската лѣтопись!